

List izhaja vsaki d. 3 mesece L 22.—, celo leto L 75.—, v inozemstvu mesečno ilke 30 st.— Oglasnina za 1 mm prostora trgovca in obrtnice L 1.—, za osmrtnice, zahvale, po 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— Oglasi na prvi strani L 2.—

Današnja Japonska

Na Japonskem je končno vpeljana splošna volilna pravica. Brez dvoma bo to dejstvo v marsičem spremenilo zadržanje te države napram ostalemu svetu. V tem ravno se bodo pokazale izpreamembe, bomo videli pač šele v bodočih letih. Dotlej si pa površno oglejmo največji problem te mlade in močne dežele.

Zgodilo se je res tako. Zapadna hrana, sedenje na stoli in življenje po našem zapadnem načinu je Japoči izboljšalo, postal so bolj razviti v vsakem oziru. Toda vse to stane denar! Dežela je prisiljena zaslužiti več od tujega sveta, če hoče, da bo njen ljudstvo živelo. Naj se trudijo kakor hočejo, Japonska ne more dati dovolj kruha.

Japonski pisatelji se vprašujejo, kaj se bo zgodilo, kadar bo prebivalstvo na osemdeset milijonov, kar se lahko zgodi že v prihodnjih dvaletih ali tridesetih letih. Kje bo prostora za vse? Kako se bodo preživeli?

Stari državniki na Japonskem so menili, da ni treba drugega kot zavzeti in osvojiti tuge dežele in naseliti v njih Japonce. V tem je tudi tičal pravi vzrok vojne s Kitajsko in Rusijo. Japonska se je na vojne pripravila skrbno in temeljito. Zmagala je, dobila je nove pokrajine, celo Korejo, južno Mandžurijo, Formozo in južno polovicu otoka Sahalina. Velične množice Japoncev so odšle, da se naselijo v teh pokrajinal. Toda kmalu so spoznali, da je bolje biti doma ubožen kot pa živeti sam na tujem. Spoznali so nadalje tudi, da so kitajski trgovci zviti in pretkani ter da je težko boriti proti njim. Prav malo Japoncev se je naselilo v osvojenih deželah.

Potem so se želeli izseljevati v Ameriko in Kanado, toda Amerika in Kanada jih nista hoteli in sta sprejeli posebne zakone proti njim. In v tem tem času je japonsko prebivalstvo stalno naraščalo.

Kaj je storiti z malimi Japontki, ki se porajajo vsak dan? Čim več jih bo, tem močnejši bo narod, pravijo nekateri državniki. To je res, a tem ne bodo nasili otrok.

Nekateri Japontki so mnenja, da se v bodoče Japonska ne bo širila toliko v Mandžuriji in Kitajski, kolikor v Braziliji in na topnih otokih v Pacifiku. Morda bo tudi kaj možnosti za naselitev v Mehiki. Na nekaterih otokih Tihega oceana najdemo že danes cvetoče japoniske naselbine in nekaj japonskih kolonij šteje danes tudi Brazilija.

Morda se zgodi, da bomo v letih, ki pridejo, videli Veliko Japonsko, ki bo s svojimi otroci posejala Južno Ameriko, kjer je podobno storila Britanija v Kanadi, Avstraliji in marsikje drugod. — (Po mesečniku «My Magazine»).

Povratek prestolonaslednika v San Rossore

RIM, 19. Agencija «Radio Nazionale» poroča, da je včeraj očitno prestolonaslednik v Rapolju posetil vzgojiteljico kraljeve hiše gospo Brau, pri kateri je ostal tudi na obedu. Ob 14. uri pa se je prestolonaslednik odpravil proti San Rossoru, kamor je prispel ob 18.30.

Tržaško šolsko skrbište

RIM, 19. Agencija «Informatore della Stampa» je prinesla pred časom vest, da bo področje sedanjega šolskega skrbištva v Trstu razdeljeno v dva dela in se bo poleg tržaškega ustavnivo še gorisko šolsko skrbištvo. Danes omenjena agencija je svojo vest zanika.

Interpelacija senatorja Vitellija

RIM, 19. Senator Vitelli je vložil pri predsedništvu vlade interpelacijo, v kateri prosi načelnika vlade kot prvega ministra in pa ministra za pravosodje in vere za zagotovilo, da ne bodo uvedene v zakonih, ki se nanašajo na odnosajo med Italijo in sveto stolico, nikake novotarije oziroma spremembe.

Trčenje dveh parnikov ob katarski obali

QUEBEC, 19. Italijanski trgovski parnik «Vulcano» in francoski parnik «Union» sta se v bližini rta Farter trčila. «Vulcano» se je takoj po trčenju potopil. Posadka se je rešila.

EDINOST

Notranje preseljevanje

in melioracija zemljiste

RIM, 19. Na osebno prizadevanje načelnika vlade je dovolila lombardska hranilnica posojilo v znesku 3 milijone lir za zgradbe hiš v gospodarskih poslopjih v občini Terra Alta v pokrajini Cagliari, v kateri so bila ravnokar dovršena velika melioracijska dela. Meliorirana so bila razsežna zemljišča, ki sedaj lahko služijo poljedelstvu. Na njih se more naseliti in najti obilo plodonosnega dela na stotine kmetskih družin iz obeh pokrajin, ki so pregrsto naseljene. Zaenkrat se bo za poskušnjo naselilo na teh zemljiščih okrog 100 družin iz pokrajine Polesina.

Bo to prvi nad vse važni poskus preseljevanja v državi. Ta ka preseljevanja namerava seveda z vso previdnostjo izvajati fašistska vlada, ki hoče na ta način po možnosti izenačiti goščoto prebivalstva po posameznih pokrajinal Italije, istočasno pa tudi premagati ovire, ki se stavijo italijanskemu izseljevanju v inozemstvo, in temu poslednjemu preseljevanju dati novo smer.

Rimsko vprašanje

Rimska agencija o zahtevah sv. stolice

RIM, 19. V vatikanskih krogih se zelo živahnio razpravlja v ugiba o zahtevah, katere bo stavilo državno tajništvo pri eventualnih uradnih pogajanjih z italijansko vlado v svrhu rešitve dolgoletnega spora.

Kakor doznavata agencija «Informatore della Stampa», kot pravi poročilo, iz zanesljivih virov, bo stavljal Vatikan sledeči zahteve političnega značaja: 1.) priznanje absolutne lastnine nad apostolskimi palačami, katero do sedaj samo uživa, in 2.) uradno priznanje posvetne oblasti papeža nad papeškim ozemljem. Glede poslednje zahteve, pravi omemnjena agencija, da bo zahtevala sveta stolica, da pride pod papeško posvetno oblast tudi razsežno ozemlje, ki se nahaja z Vatikanom in ki ga je sveta stolica kupila s pomočjo posojila banke Morgan. Na tem ozemlju bi se imela zgraditi poslopja posameznih inozemskih poslaništev pri Vatikanu in pa nekatera poslopja za urade ter učne in dobrdele zavode. Te zahteve je sestavil na izrecno željo papeža kardinala Ehrle že tedaj, ko mu je bilo poverjeno vodstvo vatikanske knjižnice.

RIM, 19. «Foglio d'Ordini», ki bo prinesel napovedani odgovor vatikanskemu glasilu glede rimskega vprašanja, bo izšel še jutri, v četrtek.

Dijake podpora društvo v Pazinu

javna dobrodelna ustanova

RIM, 19. Agencija «Gazzetta Ufficiale» prinaša v svoji današnji številki kraljevi ukaz z dne 16. septembra 1927., številka 18—51, glasom katerega se proglaša na predlog prvega ministra podporno društvo za siromašne dijake s sedežem v Pazinu za javno dobrodelno ustanovo, in sicer v zmislu člena 1. zakona z dne 17. julija 1890., številka 69—72.

Z družbenim premoženjem bodo ustanovljeni štipendiji za siromašne dijake iz pulske pokrajine. Uprava družvenega premoženja se poveri dobrodelni kongregaciji v Pazinu.

Trgovinski atašé bodo imenovani pri nekaterih grških poslanstvih v inozemstvu

RIM, 19. Agenciji «di Roma» poročajo iz Aten, da je grško ministrstvo za narodno gospodarstvo sklenilo izdati odlok, po katerem bodo pri večjih grških poslanstvih v evropskih državah imenovani trgovinski atašé.

Spomenik padlim švicarskim gardistom se odkrije danes

RIM, 19. Jutri se bo vrnilo v Vatikanu slovensko odprtite spomenika švicarskim gardistom, ki so o prilikl plenitve Rima do poslednjega moža padli na obzidju Vatikana ter s tem omogočili beg takratnega papeža v angleški grad. Odkritju spomenika bodo prisostvovali tudi

mnogi romarji iz Švice, ki so danes prispevili v Rim.

Proces proti kapetanu Giuliettu preložen

RIM, 19. Proces proti bivšemu poslancu in pomorskemu kapetanu Giuliettu in njegovim tovaršem, ki so obdolženi povezbe milanskih fondov zvezne pristaniških delavcev, se bo pričel 29. oktobra, kot je bilo pred kratkim napovedano, ampak je bil preložen na dan 23. novembra. Proces se bo vrnil, kot znano, pred 13. sekcijsko rimskega sodišča.

Kardinal Massi pri kralju

RIM, 19. Kakor poroča agencija «Radio Nazionale», je sprejet Njegovo Veličanstvo kralj včeraj popoldne v San Rossoru kardinala Massija, nadškofa v Pisi. Pridržal ga je pri sebi prično eno uro v prisrčnem razgovoru. Ob zaključku avdijence je predstavljal kardinal kralju svoja dva tajnika mons. Calandri in mons. Modeno.

Bivši poslanec Bergamo obojen na poldruži mesec zapora

BOLOGNA, 19. Bivši republikanski poslanec Marij Bergamo bi se bil moral zagovarjati pred tretjo sekcijo bolonjskega sodišča radi hujskanja k razrednemu sovraštvu, radi nedovoljene nošnje orožja, radi razdeljevanja nezakonitih letakov in še več drugih prestopkov. Ker ga niso mogli najti, ga je sodske obsođilo v kontumaciji na poldruži mesec zapora.

Bivši poslanec Nicolussi pobegnil v inozemstvo

TRIDENT, 19. «Il Brennero» je včeraj objavil vest, da je bivši nemški poslanec iz Poadžija dr. Reut-Nicolussi skrivaj prekoračil mejo. Zastopniku nekega lista v Inomostu je izjavil, da je pobegnil iz Italije, ker bi ga bili sicer izgnali. Prevzel bo tajništvo pri panromanističnem italofoškem udruženju «Andreas Hofer» v Münchenu na Bavarskem. «Il Brennero» doda, da bo zahteval komentar, v katerem pravi, da se zahvaljuje bivšemu poslancu, ker je Italijane rešil svoje ne preveč prijeljubljene prisotnosti, in zaključuje: «Naj bi v Nemčiji našel oni mir, ki ga, kakor je naravo, ni mogel najti med nami, ker se je odtegnil dolžnostim, ki jih je imel kot italijanski državljan.

Otvoreno jesensko zasedanje jugoslovenske narodne skupščine

ne se otvoril danes

BEograd, 19. V zmislu ustave se je otvoril jutri dopoldne ob 9. uri redno zasedanje jugoslovenske narodne skupščine. Ustava predvideva, da se na tej seji prečita kraljev ukaz in da se nato izvede volitev stalnega predsedništva narodne skupščine. Na sledenih sejih se bodo izvolili stalni odbori narodne skupščine, in sicer zakonodajni, finančni, imunitetni odbor, odbor za prošnje in pritožbe ter administrativni odbor.

Položaj nemške vlade

Pred razpravo o načrtu šolskega zakona

BERLIN, 19. V vladnih krogih upajo, da bo klub z nemško ljudsko stranko nastalimi težkimi

...

mogoči šolski zakon spraviti pod streho. Seveda bo treba pri vladnem načrtu izvesti še nekaj bistvenih sprememb. Glavne težkoči obstajajo v tozadnem finančnem vprašanju. Prvo čitanje zakonskega osnutka se ima dokončati še temko tega tedna. Glavni boj pa se bo bil potem v državnozborskih odborih.

Vsekakor pa položaj ni tako napet, da bi grozila neposredna vladna v koalicjski krizi. Demokrati so sklenili, da bodo načrt šolskega zakona odklonili, ker vidijo v njem nevarnost za nemško duhovno življenje. Zanimivo je, da se je v govorniku listo dala vpisati tudi stará komunistinja Klara Zetkin, ki je načaščata zato prišla iz Moskve v Berlin.

Litovska vlada toži Poljsko pri Družbi narodov

ŽENEVA, 19. Litovska vlada je izročila glavnemu tajništvu Družbe narodov listine, v katerih se pritožuje proti Poljski, sklicujuč se na člen 11. pogodbe, ki se tiče sporov, ki bi utegnili motiti svetovni mir.

Ljapčev obsoja početje komisije

SOFIJA, 19. Ministrski predsednik Ljapčev je v sobranju po vsej državi volilitev o proglašitvi obsednega stanja v petriškem in čustenidelskem okrožju. Obžaloval je zadnje incidente, ki so se dogodili na jugoslovenskih tleh in je ob tej prilikli naglašal, da je jugoslovenski poslanik v Sofiji zelo prijateljsko nastopal. Svoj govor je Ljapčev zaključil z izjavo, da je atentat, ki so ga komitaši zagrešili na jugoslovenskih tleh, neodpustljiv, nečloveški in vsega obsojanja vreden. Rekel je tudi, da takšna dejavnost v največji meri ogrožajo interese bolgarskega naroda.

Bolgarski kralj Boris obolel v Bratislavici

BRATISLAVA, 19. Prvotno so listi poročali, da se bo bolgarski kralj Boris po svojem potovanju po zapadni Evropi in Italiji povrnil v domovino. Odločil pa se je, da poseti svojega očeta, bivšega bolgarskega kralja, ki prebiva na Čehoslovaškem.

Sedaj se nahaja v Bratislavici in je na lahko obolel. Zdravniško pomoč mu nudi profesor Erckelentz.

Manifest

angleške liberalne stranke

LONDON, 19. Angleška liberalna stranka je izdala manifest, v katerem prevzema formalno obveznost, da bo delovala na to, da se izroči vsak mednaroden spor juridičnega značaja mednarodnemu sodišču v Haagu, da se sklene čim več arbitražnih pogodb, da se bo skrčilo angleško pomorsko oboroževanje Anglike na minimum, ki je potreben za imperij ter da se Anglia odpove tekmovanju z Združenimi državami v pomorskom oboroževanju v kakšnikoli obliki. Nadalje se je stranka v tem manifestu obvezala pospeševati kodifikacijo in definicijo mednarodnega prava.

Manifest naj bi imel namen, pripraviti angleško javnost na zasedanje osrednjega sveta zvezne za Družbo narodov. Na tem zasedanju bo imel v petek lord Cecil važen govor. Govorila bo tudi Lloyd George in lord Gray.

Dogodek na Balkanu

in odnoshi med Italijo in Jugoslavijo

PARIZ, 19. «Temps» objavlja uvodnik, v katerem govorita o dogodkih, ki so se odigrali v zadnjem

Splešna rudarska stavka na španskem

MADRID, 19. V asturskih premogovnikih je bila proglašena splešna stavka. Do poslednjega trenotka so domnevali, da se bo spor med lastniki premogovnikov in rudarji mirnim potom povrnal.

Križa je nastala povodom visokih cen španskega premoga, ki ni mogel konkurirati z angleškim. V poslednjih šestih mesecih je skušala vladu kolikor mogoče povečati rabe domačega premoga. Lastniki premogovnikov so se moralni odreči velikega delu dobička in rudarjem je bil podaljšan delovni urnik. Rudarji so se sprva vdali in so pričeli delati po pol ure na dan več, kot prej. Sedaj so pa nenadoma proglašili stavko radi nekega spornega vprašanja, ki se nanaša na delovne tarife.

Miss Grayson odložila svoj prekoceanski polet

OLD ORCHARD, 19. Miss Grayson, ki je prvotno namenala nastopiti svoj prekoceanski pojet, čim bi se vremenske prilike, ki so sedaj zelo negodne, sprememile, se je v poslednjem trenotku odložila, da odloži svojo namero do prihodnjih pomlad.

Cistes in Le Brix na potu v Buenos Aires

RIO DE JANEIRO, 19. Danes ob 5.26 zjutraj sta odletela francoska letalca Cistes in Le Brix proti argentinski prestolici Buenos Aires. Od tam poročajo, da je sklenila argentinska vlada sprejeti obo francoska letalca, kot gosta argentinske republike. Argentinski listi so prinesli dolge članke, v katerih povlečujejo veliki prekoceanski polet obeh Francozov.

Letalci »D 1230« in »D 1220« bosta skupno odleteti preke oceana?

LISBONA, 19. Nemški hidroplan »D 1220« je moral prekiniti svoj polet vsed poškodbe cevi, po kateri prideva v motor olje. Letalci nameravajo odleteti še danes v Horta, odkoder bodo morda skupno z letalom tipa Junker »D 1230« odleteli preko Atlantskega oceana proti Novi Zemlji.

Miss Elder bě dospala kencem ektoberja v Pariz

PARIZ, 19. Pariški list »Auto« poroča, da odleti še tekom današnjega dneva v Lisbono francosko letalo, ki bo pripeljalo v Pariz ameriško letalko miss Elder. Letalka prispe na parniku »Lima« v Lisbono 25. oktobra. Predvidevajo, da bo naslednjega dne že v Parizu. Ni pa še znano, če jo bo tudi na tem poletu spremjal kapetan Haldeman, ki je z njim letel preko Atlantskega oceana.

Politične beležke

Dejanje komunistične opozicije in moskovska »Pravda«

Dasi osrednji izvrševalni odbor komunistične stranke brezobzirno preprečuje vsako akcijo opozicije, se vendar njen delovanje ni prekinilo in niti ne pojema, marveč se nasproti dozdeva, da se je v poslednjem času že razširilo. Opozicionalci so se oprijeli nezakonitih sredstev in organizirajo tajne tiskarne ter razširjajo na vse mogoče načine svojo propagandno literaturo. Sprito tega je bila komunistična kontrolna komisija prisiljena, da se posveti z vso energijo preprečevanju opozicjskega delovanja in izključevanju opozicionalcev iz komunistične stranke. Prizela je izganjati iz komunističnih vrst tudi ugledne osebnosti, kot so to Serebrjakov, Preobraženski in dr.

Moskovska »Pravda« je v uvodnem članku, ki ga je prinesla v svoji številki z dne 14. oktobra, protestirala proti nezakonitemu delovanju opozicije, ki je naperjeno proti stranki, in je ugotovila, da so nasproti vladnih komunistov napram kongresu sovjetovali zaveznično odločno borbeno stališče.

Kot sledi iz omenjenega članka, namerava opozicija osnovati novo komunistično stranko. V zvezi s tem svojim namegom se v poslednjem času po vsej Rusiji naglo in intenzivno pripravlja ustanovitev neodvisne in nezakonite strankarske organizacije. Sem spada tudi ustanavljanje nezakonitih opozicijskih tiskarn.

Radi tega se ni smelo tako postopanje opozicije dovoliti niti za trenutek in je bilo treba podvzeti napram nasprotioniku najstrožje mere. Zato je imela osrednja kontrolna komisija

prav, ko je izključila iz komunistične stranke Preobraženskega, Serebrjakova in Šarova, ki so bili odgovorni za one tajne, nezakonite tiskarne. Stroge mere proti opoziciji so nujno potrebne.

V drugem delu članka »Pravde« se karakterizira delovanje opozicije v poslednjih dneh: »Opozicija se vedno bolj oddaljuje od Leninovih nauk. Opozicionalci utemeljujejo trditve v svojih polemikah z argumenti naših javnih razrednih nasprotnikov.«

Opozicija dvomi, o ustvarjanju sili socializma v Rusiji in dolži komunistično stranko, da se naslanja na kapitalizem, ter končno kritično presoja rezultate gospodarske politike ZSSR. »S takim postopanjem,« pravi članek v »Pravdi«, »proti opoziciji roko razrednim nasprotnikom sovjetske vlade.«

Članek se zaključuje z izjavo, »da ne bo komunistična stranka nikoli povesila boljševiškega praporja pred zastavo buržujske demokracije.« Za »heroje« nezakonitih tiskarn pa ni in ne bo prostora v boljševiški hiši.

Ta uvodnik pomeni, da je borba med komunistično stranko in njeno opozicijo v odločilni fazi. Stalinovi skušajo zadati opoziciji še enkrat pred kongresom težek udarec. Prekinili so sorbo organov GPU proti izključenju opozicionalcem, ker so ti po svoji izključitvi postalni pravzaprav že »protobiljševiki.« V Rusiji se pojavljajo v poslednjem času povodom tega izključevanja nove opozicijeske skupine. Med temi so »antilateralovci«, »levi antilateralovci« in »bivši komunisti«, ki so bili že prej nasilno izključeni iz stranke.

Ruski zdravniki — žrtve ljudskega praznovanja

Moskovski tisk navaja zanimanje javnosti znova na težke življenjske prilike podeželskih zdravnikov. Mlajši zdravniki ostajajo rajši v mestih, dasi je v njih že preveč zdravnikov in se jim obeta spriči tega tudi tam le žalostna bodočnost.

Moskovski dnevnik »Pravda« pravi, da se je tokom poslednjih sedem mesecev pripetilo več napadov na podeželske zdravnike. Največ pozornosti so vzbudili umori treh zdravnikov za otroške bolezni.

Prvi umor je bil izvršen v Samarkandu. Zdravnik Mirles je zdravil otroka nekega Mirkikjansa. Klub skrbni negi je Mirkikjans sin umrl. Oče umrela deteta se je zaklek, da se bo maščeval nad zdravnikom. Sorodniki so mu pomagali, da je izvabil Mirlesa na ulico, češ da je potrebno njegove pomoči neko drugo dete. Na ulici pa ga je Mirkikjans nenadoma napadel in ga zabodel z nožem. Zdravnik Mirles je bil na mestu mrtev.

Drug tak slučaj se je pripetil v Novemšibirsku. K zdravniku Tiber-Petrovu je prišel oče neke bolne dekleice, ki jo je ta zdravil. Na vprašanje zdravnika: »Kako se bolnica počuti?« je odgovoril oče: »Umrla je.« Po tej besedi pa je izklemel izpod suknje sekiro in z dvema udarčema presekal zdravniku glavo.

V Harkovu je bila umorjena zdravnica Estermanova. Delavka Kočetova se je zglašila pri nekem nekem večeru. Pozvala jo je v čakalnicu in jo z dvema strelova iz rev verja ustrelila. Preiskovalnemu sodniku je Kočetova priznala, da je ubila zdravnico le radi tega, ker ji ni uspelo rešiti njenega otroka smrtnosti.

Radi teh umorov je nastalo v ruskih zdravniških krogih veliko vznenimirjenje. Dasi so bili vzbujalci omenjenih zdravnikov kaznovani — Mirkikjane je bil obsojen na smrt potom ustrelitve, ostala dva morilca se ravno v tem času nahajata pred sodiščem, nasilja proti zdravnikom nočemo nehati. Prebivalstvo se vede napram zdravnikom zelo nevljudo in celo sovražno.

O tem priča pismo, ki ga je prejel zdravstveni odbor harkovske gubernije. Anonimni pisec povičuje Kočetovo, ki je »naščevala« smrt svojega otroka in ob zaključku pravi, da bomo tudi mi vsi obračunali z zdravniki in jih bomo hincali.«

Ti dogodki so priveli merodajne činitelje do tega, da so se pričeli baviti z vprašanjem, kako zavarovati zdravnike pred takojstno usodo. Praktičnih sredstev za njihovo zaščito ni. Edini uspeh bi mogli dosegči z razširjanjem ljudskih brošur in knjig o higijeni in sploh

zdravstvu, v katerih bo treba povdariti, da zdravnik ni čudelec, da se mnogo bolezni ne da ozdraviti in da tudi najboljši zdravniki ne ozdravijo vsega bolnika.

Uspehi te prosvetno-zdravstvene propagande se bodo pokazali šeč čez dalj časa. Do tedaj pa bo ostalo življenje podeželskih zdravnikov v Rusiji v neprestani nevarnosti.

DNEVNE VESTI

Vinska letina in domača tržišča

Oktobrska številka »Gospodarskega vestnika« prinaša o tem važnem vprašanju par važnih nasvetov, ki jih v naslednjem posnemljemo:

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Prevedem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen, ki se niso le ohranile, marveč celo poskocile. Izboljšanje vrednosti lire in padanje cen drugim proizvodom ni imelo na vino nobenega vpliva. Letos zaznamujemo glede manjšine in tudi kakovosti obratne pojave. To se je začelo najprej izražati v cenah grozdja in sedaj mošta, ki so v starih pokrajinah kot pri nas precej nizke. Vino iz notranjosti države večinoma ne prihaja na naš trg v pošte. Vinske cene starih pokrajin nam služijo kvečenje v letišču.

Naša dejelja je z izjemo Istre in Krass prideala več vina ko lani. Misli naših vinogradnikov se sedaj sužejo okrog vnočenja težko prizakovanega prideka, ki bo prav izborn. Ugliblejo o cenah, povprašujejo tu in tam za mene. Menda ne bo odveč, če na tem mestu podamo nekaj misli glede bodočih cen.

Predvsem moramo poudariti, da je bila lanske vinska letina tako v notranjosti kakor pri nas precej pičla. To dejstvo je skozi leto in dan govorilo proti padanju cen

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti Iz okrožnega goriškega prefektura Kako mora biti opremljena prošnja za nošnjo puške?

1) Prošnja na kolkovanem papirju za dve liri na kvestorja.
2) Kazenski list ne starejši od treh mesecev.
3) Izjava zakupnika lava na kolkovanem papirju za dve liri.
4) Denarna nakaznica za L 10.05 naslovljena na kvestorja za nakup knjižice (zeleni obrazec).
5) Kolek za L 3 za izdajo dovoljenja.
6) Dve slike prosilca, overovljene po poteštu.
7) Denarna nakaznica za izdajo dovoljenja v znesku L 104.10 ter eventuelno še eno liro za osebno izkaznico.

Obnovitev.

1) Prošnja na kolkovanem papirju za L 2 na kvestorja.
2) Izjava zakupnika lava, denarna nakaznica za L 10.05, kolek za L 3 kot pri novi prošnji.
3) Denarna nakaznica za izdajo dovoljenja L 103.10.
4) Zapadlo dovoljenje in osebna knjižica.

Pri mladoletnih se mora pri novi prošnji in pa pri obnovitvi poteštu se sledi:

1) Privoljenje očeta ali pa varuha na kolkovanem papirju za L 3 v obliki zapisnika pred poteštom.

2) Izkazilo o vpisu k strelskim vajam ali pa o usposoblitvi za ravnanje z orojem na kolkovanem papirju za L 3.

Prošnja za mladoletne mora biti naslovljena namesto na kvestorja na prefekta.

Kako mora biti opremljena prošnja za nošnjo revolverja?

Nova prošnja.

1) Prošnja na kolkovanem papirju za dve liri na prefekta. Navesti se morajo razlogi.

2) Kazenski list ne starejši od 3 mesecov.

3) Dve slike prosilca overovljene po poteštu.

4) Denarna nakaznica na L 104.10 (ako pištolj ali pa revolver na tambo) in L 154.10 (ako avtomatična) ter ena lira na osebno knjižico.

Obnovitev.

1) Prošnja prosilca na kolkovanem papirju za dve liri na prefekta. Navesti se morajo razlogi.

2) Denarna nakaznica za L 103.10 ozir. L 153.10.

3) Zapadla obrtnica in osebna knjižica.

Smrtna kosa

V Podbrdu je umrl posestnik Anton Zgrag p. d. Pohman na Petrom brdu, v Goncah posestnik Anton Simončič v starosti 24 let. — Večni pokoj njunima dušama!

Komisija za revizijo kolonskih kolonskih pogodb

Pokrajinska komisija za revizijo kolonskih pogodb, ki ji predseduje sam goriški prefekt, je v svrhu lažjega predloženja tozadnevne prošnje od strani kolonov in intresirancev, ki so zamudili rok, ki je tekel do 15. t. m., sedaj podaljšala ta rok za 15 dni. To se pravi, prošnje morajo biti dopolnjane do 30. t. m., in sicer na sledenji obrazovali: Commissione agraria per la revisione dei canoni agrari - Federazione prov. sindacato agricoli, Corso G. Verdi No. 13 - Gorizia.

25. oktober: rok za vlaganje prošnje v svrhu revizije kolonskih pogodb.

Ponovno opozarjam, da 25. oktober poteče rok za vlaganje prošnje v svrhu revizije kolonskih pogodb v denarju. Tozadnevi obrazovali za vložitve prošnje se dobre pri kmečki federaciji na Korzu št. 13 ali pa pri raznih kmečkih urah po deželi.

Častavka direktorija

Glavni tajnik fašistovske stranke. Turati je sprejel ostavko goriškega fašistovskega direktorija. Kot pokrajinskemu tajniku je potrdil inž. Caccese-ja.

PODLISTEK

Črni lovec

Zgodovinski roman iz kanadske preteklosti (25)

Spisal James Oliver Curwood
Prevel France Magajna.

Tak je bil mož, ne daljši od Davida, toda s kitami in misicami kakor kaljeno jeklo; tak je bil ta mož zdaj v svojem devetinštiridesetem letu v mesecu septembra 1754, toda morda z izjemno srebrasto proge v njegovih laseh ni bilo na njem znakov, po katerih bi bilo mogoče ugibati njegovo starost. To je bil mož skravnost, juhašta v čudnih ter žalobnih činov ob mejah dežele, mož, v cigar dušo sta izza tiste grozne noči pred petnajstimi leti gledala samo Marija Rock in njen sin David; izra tistača časa, ko si je pionir Peter Joel začel ustvarjati drugo in groznejše ime — Črni lovec.

Anica St. Denis je gledala skozi svoje okno na pokrajino, ki se je kopala v mesecini. Od doživljaja

Objava nove kolonske pogodbe za Brda

Te dni se pričakuje objava nove kolonske pogodbe za Brda. Nova kolonska pogodba je plod sporazuma med sindikatom kolonov in pa udruženjem posestnikov. Kot se čuje, je glavni značaj nove pogodbe sistem «mezzadrije» vpeljan v odnosno briškega kolona napram gospodarju. Ker ima nova kolonska pogodba tako važen pomen za Brda, bomo prinesli v našem listu prevod vežnejših določb. Kot je poročal ministriški predsednik v zadnjem govoru o žitni bitki so že v večini pokrajin sklejene tozadneve pogodbe, sedaj jo dobe tudi Brda.

Spomenik na Krnu

Poročali smo že, da se je zopet zgradil spomenik padlim na Krnu in sicer v obliki planinske koče. Delo so gaštoni izvršili alpinisti vojaki. Le material je nekoliko stal. In še tega so posamezna podjetja žrtvovala po jako znižani ceni. Tako je podjetje Ergon iz Ankone sklenilo postaviti za polovično ceno dvajset strelovodov na planinsko kočo-spomenik. Strelovodi bodo razpostavljeni v obliki mreže, raztopljeni z odvajalno žico razpeljano daleč dolj nad skalami Krna. Ves potreben material je že na licu mesta v koči, tako da ga bodo lahko pridobojno pomlad pred nevihtami, ki so na Krnu posebno strasne, z lahkoto instalirali. Posebno planinci, ki v obliki meri posečajo to samotno goro, bodo te novice veseli, ker je vsem nevarnost pred strelo na Krnu vzbujala bojazen, posebno še po znani smrtni nesreči onega tržaškega profesorja v letošnjem letu. Vsi z veseljem pozdravljajo to skrb in pažnjo graditvenega odbora za ohranitev in vzdrževanje planinske koče na Krnu.

Slika

V oknu Weklejeve trgovine na Korzu je izpostavljena slika »Lokve«, delo nekega našega domačega umetnika, ki se je dolgo tega vrnjal s svojega študijskega bivanja v Nemčiji. Slika je tako lepo in opazljivo namno ljubitev umetnosti.

Nesrečna smrt 5-letnega otroka.

Prihaja novica o nesrečni smrti 5-letnega otroka na Banjški planoti. Deklica je namreč padla v ogenj. Tačko ko so jo potegnili iz ognja, je izdihnila. Imenuje se Maria Sbogar. Na mesto nesreče so se podali orožniki in pretor iz Kanala, da pregledajo slučaj. Ni davno kar se je podobna nesreča zgodila v Šmarjah na Vipavskem. Starisi, pazite na svoje otroke!

Še vedno se dobe, da ljudi vlečejo za nos

Ze neštetočrat smo opozarjali po časopisu čitalatelje, naj ne nasedajo raznim goljufom, ki izrabljajo prilike in se izdajajo za različne agente, vlečejo denar iz ljudi, ki si ga morajo s težavo prislužiti. Navedno kaj radi nasedajo kmečki ljudje, toda sedaj so nasedli tudi nekateri trgovci in gostilničarji. Pa nasedel je tudi goljuf sam. Hodil je namreč okrog trgovcev in gostilničarjev, o katerih je vedel, da so radi kakega malega prestopka, kaznovani od obiskov, tako dalje. Govoril je na dolgo in široko, kakor znajo vsi taki, če da ima zvezke z magistratom in drugimi uradi in da jim bo šel pri kaznih za policijske in druge prestopke (kontravencije) na roko in jim izposloval znižanje itd. Za to svojo občlubo ni zahteval drugega kot — majhno plačilo od 5 do 30 lir. Gostilničarji in trgovci v dobrini veri plačevali, pa so se zankrat urezali. Goljuf je namreč postal tak, kot tisti, ki dela dolgo. Ni si upal več v prodajalno in gostilnico, kjer je krčmarja ali botegarja osleparil za malo vstopico. Krčmarji in gostilničarji so čakali, pa niso nje pričakali. Goljuf je izginil in se ni več vrnil.

Pa mi pomicil, da so tudi drugi pametnejši od njega. Te dni se je namropotil k nekemu gostilničarju Cebrenu v ulici Corso Verdi št. 1. Prosil ga je, naj mu posodi 30 lir. Pojedino je bilo konec, poplavno pa, Anica je to dobro vedela, se bo nadaljevalo pozno v noč. Vendar niti glad niti do vrha otovorjene posode, ki so prihajale, da ga utešijo, niso otemnile oči ali čutov ali večno pripravljenih jezikov veselje vojaške družbe od spodaj. V Aničinih ušesih je še vedno šumelo od stotine lepih stvari, ki so jih napolnjevale; njena kri je še vedno vroče kipele zaradi tihih besed, ki so bile z mehkim šepetom izrečene samo njej ter zaradi pogledov, katerim se ni bila mogla izogniti.

Zdaj, ko se je ozrala od okna proti ogledalu in videla v njem odboj svoje dražestne lepotе, ki je vznemirila srca in uklonila k njenim negam najvetje in najmognocnejsje gospode Nove Francije, se je nekoliko združila. V Davidu bi po-

lehal predstavil, kako zelo nas je udarila letos suša. Toče to pot nismo imeli. To pa moramo reči, malo smo pridevali, a kar smo pridevali, je taka kapljica, kakršne že dolgo nismo imeli.

GRCAR

Počar. V Ravnici je zgorel posestnik Josipu Šušmelju senik. Požar je uničil v najkraješem času poslopje in 150 stotov sena. Škoda se giblje okrog 13 tisočev in je kritična v zavarovalnino. Kako je nastal požar, se ne ve.

Znanost in umetnost**Strindbergova drama »Gospodica na Juliju«**

Ta Strindbergova drama je bila od angleške cenzure prepovedana. Neki angleški gledališki ravnatelji se je napotil nedolgo od tega k loru Chamberlainu, ki je najvišji angleški cenzor, da bi izvedel o vzrokih, zakaj je bila Strindbergova »Gospodica Julija« prepovedana. Chamberlain mu je dal klasičen odgovor, da je od prepovedi sem preteklo premalo časa, da bi mogli zadevo revidirati, ker bi s tem trepi ugled cenzure. Priponomiti pa je treba, da igrajo v Londonu istočasno neko drugo igro, ki obdeluje na trivialen način podobno snov kot je »Gospodica Julija«, a je cenzura ni prepovedana.

Latinška pisava na Japonskem

Japonski profesor Tanakadate poroča zavodu za mednarodno intelektualno delo, da nameravajo na Japonskem uvesti latinico. Sedanja japonska pisava obstoji, kar je znano, iz kitajskih hieroglifov, poleg tega rabijo pa tudi še takozvanja japonska pisma znamenja »katakana« in »hiragana«. Da se kdo nauči to zelo zagotonito pisavo, potrebuje šest polnih let, tedaj toliko časa, kolikor rabi kdo v Evropi, da izvrši svoje visokošolske študije. Ni mogoče tedaj tajiti, da tako hieroglifna pisava zelo ovira duševno življenje tako moderne države, kakor je Japonska. Vpeljava latinice tedaj ne pomeni kakega vpliva evropske kulture, ampak odgovarja notranjim potrebam Japonske same. Na vsak način z upeljavo latinice hieroglifna pisava ne bo še popolnoma izginila. Ostala bo kot neke vrste pisava za posebno važne spise, baje jo bodo ohranili tudi v literaturi. Zato kaj japonsko pesem si morajo Japonci misliti samo v kitajski pisavi. Ce je pisana v latinici, izgubi po menjencu izvedence velik del svoje lepote. Obdrži sicer rimo, izgubi pa upodabljajoč izrazno sredstvo hieroglifov. Japonci nočejo, da bi po upeljavi latinice trpele njih lepe stare pesmi. Za resnično izobraženega Japonca bo hieroglifna pisava še vedno obvezna. Latinica se bo tedaj omemila samo na dnevno potrebo.

MALI OGLASI**BERLITZ-SCHOOL** Via Fabio Filzi 23, pouk in predvodi v vseh jezikih.**HISA** sred Postojne, pripravna za obrtnike ali za vinotoc, se proda. Izdatam dvovpreden voseček. Več pove lastnik. Postojna 172.**CEVJARNICA** se proda, Via Istituto 24.**KINO IDEAL** - Općine. Samo za danes nov program burke »Provizorij sovremenog, Sidney Chaplin. Izven programa Spitzberg, slike po naravi.**SOFER** išče službe pod afro »Zanesilj«. Pisma poslati na gorško upravo.**KRVS** Società Ligure Lombarda, Trst, Piazza Scorsola 3, Tel. leten 32-37 je najboljši po moči, trajanju in izdatnosti.**IGRAČE**, drobnarje, torbice in drugi predmeti, popravljanje punčk. Cadel, via Battisti 13.**GRADIŠČE NAD PRVAČINO** Letina**Od povsod drugod prihajojo v liste vesti o dobrini vinski letini, česar na žalost ne moremo trditi o naši vasi. Letina je bila pri nas splošno manjša kot lani, in če smo že lani računalni, da smo imeli le polovično letino, potem si vsak****DEČEK**, star 14 let, z ljudskošolsko izobrazbo, zdrav in kreplak, želi vstopiti kot vajenec v kako trgovino, najraje špecerijo, v mestu ali na deželi. Naslov: Bezenjak Ivana, trgovka v Idriji.**ZALOGA** »Eternita« in najfinješega cementa »Udine«, kakor tudi razno železino, štedilnike i. t. d.; vedno v zalogi po najnižji ceni pri Ant. Križaju v Ajdovščini.**BRISATE**, gobaste.**Glets,** ženski.**Zefir**, ang eški, najl.**Popeline**, exira.**Srajce, robci, nogavice, tunje po najnižjih cenah.****Pridite in preprljajte se o cenah in našem blagu.**

PRIESTNI čebelni vosek plačuje J. Pavlešić, Št. Peter pri Gorici št. 101, po najnižjih cenah.

MLADENICA, zmožnega mesarske obrti vajenega tudi poljedelskega dela, sprejme mesar na deželi. Naslov pri tržnem upravitelju.

1436

ČEVJARSKI pokladavec se sprejme. Razzoj in Monte 1000. Dobr tudi hrano in stanovanje.

1439

MOTORMA kolesa, anglička, Zenith, svetlobna. Likvidacija vsled zaključka sezije. Trst, Via Commerciale št. 7.

1316

BABICA avtorizirana sprejema noseče.

Govori slovensko. Slavec, via Giulia 29.

1440

PRISTNI čebelni vosek plačuje J. Pavlešić, Št. Peter pri Gorici št. 101, po najnižjih cenah.

1436

Slovaško uspavanke.

V zadnji številki »Slovenske počlady« prinaša Karol Plicka zanimiv članek o slovaških uspavankah. Najstarejše slovaška uspavanka spominja na pesmi, ki so jih peli s spremljevanjem pastirskih piščali, fujara, ki so najbolj razširjeni slovaški glasbeni instrument. Tudi poznejše uspavanke imajo isti značaj. Po vsebinu izražajo skoraj vse te na besedah zelo skope pesmi materino ljubljeno. V njih se dobi tu pa tam tudi humor in ironija, na primer: »Spavaj, otrok, spavaj oče je hlače zapil, eja pupeja, mati je srajco zapila.« Nekatere uspavanke imajo tudi ljubezenske motivite. Druge spominjajo na dojenje otrok. Bog, Devica Marija in svetniki so neprestano klicani na pomoč, da zibljejo, da uspavajo, da čuvajo otroke v spanju; Boga nazivajo kot popotnika, ki hodi po stezah in otroke uspava. Tudi socialne motive vsebujejo te uspavanke, na primer: »Spavaj, otrok, spavaj, na bedo se navadi, beda je velika, ko kruha v hiši ni.« Na veliko otroško umrljivost v slovaških vaseh se nanašajo besede uspavanke, v kateri neka mati v svoji veliki bojazni kliče: »Bela si, bela moja bilija, ne odleti mi, ne odleti v črno zemljo.« Značilne so tudi žalostne uspavanke neporočenih mater in genljive pesmi za otroke sirote. Študija je zelo bogata in zanimiva.

Novo berlinsko gledališče.

Erwin Piscator je ustanovil v Berlinu novo moderno gledališče. Mnogo trdega dela ga je bilo, da ga je poklical k življenu. Ni ga ustanovil radi senzacije; on stoji na skrajnih levicah, tam kjer so strnjene proletarske vrste in zre s svetlim obesom v bodočnost. Berlin ima rad senzacije. Ni čuda, da je tudi to novo Piscatorjevo gledališče sprejet po senzaciji. Lahko rečemo torej, da je imel Piscator že ob otvoritvi novega gledališča zmognut uspeh. Vprašanje je le, če ta uspeh ne bo skodoval tudi idejni strani njegovega podjetja. To gledališče je za razvoj nemškega gledališkega življenja sploh velikega pomena. Piscator ni hotel napraviti samo pozkus, ustvariti jo hotel nekaj trajnega. Edini pesnik in pisatelj, ki je mogel dati za to gledališče svoje dramatsko delo, je bil in je — Ernest Toller. Ta mož stoji s svojimi idejami na skrajnih levicah, svoj čas je pretrpel več let ječe radi revolucionarnega delovanja. Za prvo predstavo tega novega gledališča je dal svojo igro z naslovom »Hoplja, mi živimo!« V tej igri je narusal revolucionarja Karla Thomasa, navadnega delavca, povprečnega moža iz množice, ki ima brez idealiziranja močno, za vse dobro sprejemljivo srce. Ta Thomas nima sam na sebi mnogo pameti in jo izgubi srečo tisto malo, ko ga po končani vojni in po ponovljeni revoluciji obsođijo na smrt in nato pomilostijo. Po osmih letih se vrne in norišnice živ in zdrav, toda na svetu mu ni več ni prav. Revolucionarji ozračujejo že izginilo, sestru Kilmann, ki je bil svojčas z njimi zaprt, je postal med tem minister, nekdanji revolucionarji so preselili, nadzorništvo je dobilo po starim metodam vse postojanke v svojo pest. Thomasova pamet, ki so jo zdravniki spoznali za normalno, vsega tega ni mogla razumeti. On je med tem časom ostal na mestu, svet pa je drvel brez nje. Bog v kam naprej. Tragika tega človeka je zelo živo opisana. Ta Thomas sklene, da bo ustrelil ministra Kilmanna, kateri je pak tiral na vse strani; napad se mu je ponosel, vendar pa je bil zaprt; v zaporu se je obesil. Piscator je napravil iz te drame nekaj velikega. Zgrabil je namreč posebne vrste oder, ki je tako narejen, da imamo po šest ali tudi po več prizorišč pred seboj. Človeku se zdi, kakor da gleda film. Uspeh prvega večera se ponavlja zdaj dan za danem. Upati je, da gromotni uspehi ne bodo škodovali njegovim idejnim in umetniškim stremljenjem.

Bolgarsko narodno gledališče.

Bolgarsko narodno gledališče je zadnje čase precej napredovalo. Skoraj bi dejali, da je požar gledališču življenju prinesel več koristi ko škodo. Seveda pa ni v prvi vrsti pozidava novega velikanskog poslopja tisto, kar je pripravil k napredku gledališkega repertoira in uporovite posameznih iger. Ravno ti trije elementi gledališke umetnosti so od leta 1923. zelo napredovali. Bolgarska javnost ne veseli otvorite novega gledališkega poslopja samo radi poslopja samega, ampak zato ker bodo prišli na novem velikem odru njih veliki ljudje, ki so namerili prve negotove korake na oder, ampak so stari, izkušeni umetniki, ki jih je združila večja režiserska roka. Svoj čas so imeli Bolgari tako malo režiserjev, da so jih morali klicati iz inozemstva. V tej zadnjem jurih je pomagal posebno Masaletinov, igralec in režiser nekdanjega moskovskega umetniškega gledališča. Ta mož stoji danes na čelu bolgarskega narodnega gledališča. Masaletinov je bil ustanovil gledališko šolo, ki je vzgojila in izkušila toliko novih moči, da se bo bolgarsko gledališče lahko postavilo v boljšo na lastne noge. To velja v prvi vrsti o drami. Opera ni toliko napredovala, dasi jo vodi znani Pomeranc, ki se leta za letom trudi, da bi jo dvignil do večje umetniške višine. Drama je otvorila letosnjo

sezono z igro »Mojster», ki jo je pisal bolgarski pesnik Stojanov. Na reportirju imajo med drugim Langerjevo »Periferijo«, Strindbergovo »Grmado«, Tolstojevega »Carja Feodora Ivanoviča« in »Sest oseb išče avtorja« od Piranella.

Moderna slovenska umetnost.

Slovenski slikarji so izstavili v Pragi svoje slike. Praški listi so jih posvetili veliko pozornost. Med drugimi listi prinaša tudi Prager Presse celo vrsto zelo laščivih besed o slovenski umetnosti od kritika J. Pečirka. On pravi, da prostor razstave človek ne prestopi samo z radovanjem, ampak tudi s prijateljskimi čvrstvi. Mi vemo, pravi, zelo malo o umetnosti slovenskega ljudstva in tu se nam tudi nudi priljubljenost, da pregledamo hkrat celotno umetniško ustvarjanje Slovencev v zadnjih šestdesetih letih. Tisti čas je pomenil začetek slovenskega upodbajajoče umetnosti in ob enem začetek slovenske umetnosti sploh. Na to poroča Pečirka o delih posameznih slovenskih slikarjev, o Janezu in Juriju Subicu, o Antonu Ažbetu, o Josipu Petkovšku, o slikaricu Ivani Kobilcovi, o Ferdu Veselinu in o Ivanu Groharju. Posebno laskavo se izraža o slikarju Richardu Jakopiču, o katerem pravi, da je pol temperamenta, hvali ogenj njegovih barv in pravi, da slipa drzno velike slike, s katerih se barve kar leskejo. Omenja tudi Mateja Strnena in Matijo Jama. O Franu Travniku pravi, da je išče novih poti, toda bolj čustveno kot smotreno. O mlajših slikarjih pravi sledi: »Od mlajših je razstavil veliko obetajoči Veno Pilou, ki je poiskal v Parizu svoje motive, zanimive slike, ki pomenajo popolnoma novo orientacijo, nasproti tistem, kar je do sedaj naslikal. Tudi Gojimir Kos se zdi, da se hoče polagoma odtrgati od prejšnje generacije in to z dobrim uspehom. Brata Kralja sta v Pragi že znana. Njuna resna, s problemi nasičena umetnost pomeni za nju no domovino velik obet. V grafični oddelki sta razstavila tudi Božidar Jakac, ekstremist Lojze Spacapan in talentirani Miha Mažeš.«

Kritik izraža na koncu upanja, da bi prijateljski stik Čehov s slovensko umetnostjo bil neprekiniten.

Gospodarstvo**SEMEŠKA RŽ IN PŠENICA**

Tržaška kmetijska družba v Trstu je prejela iz Nemčije:

Semensko rž »Petkuster Saatroggen«, katera je v Nemčiji najbolj prijavljena in razširjena vrsata, ker uspeva v vsakih tleh, na težkih kakor tudi na peščeni zemlji, ter prinaša bogato žetev.

Semenska pšenica »Square head Kolbene« — ozimska — prenesla tudi najostrejšo zimo ter donaša najvišji pridelek (v Nemčiji do 5000 kg po ha). Uspeva dobro v najskromnejših tleh, tudi tam, kjer se druge vrste pšenice niso obnesele.

Priporočamo našim kmetovalcem, da si preskrbijo četudi malo množino zgoraj opisane vrste žita za poskušnjo, kako se mu obnese na njegovih tleh.

Razen tega imamo v zalogi italijansko pšenico »Gentil rosso, fam. 48« in rž iz italijanskih hrivov.

Umetna gnojila

V zalogi imamo: superfosfat, Thomasovo žlindro, kalijev sol, čilski soliter ter amonijev sulfat. Za superfosfat in Thomasovo žlindro »sprejemamo naročila tudi za vagona pošiljalne.«

Kmetijsko orodje

Slamoreznicne »Mayfarths«, stiskalnice za olje, pluge, brane, čilincice, mlečne posnemlanke ter vse ostalo kmetijsko orodje.

Tržaška kmetijska družba v Trstu

ul. Torre bianca 19 - Tel. 44-39.

Gospodarski izgledi Jugoslavije za bližnjo bodočnost

Suša, ki je letos tako neusmiljeno pritisnila, je uničila dober del letosnjih poljskih pridelkov. Ceni se, da bo letosnja žitna letina za 30% nižja od lanske, ki je že tudi bila manj kot sredina. Se razume, da mora izpad letine v tako eminentno agrarni državi kot je Jugoslavija silno uplivati na bližnji gospodarski razvoj. Slaba letina mora poslabšati trgovinsko balanco z inozemstvom, ker agrarna država izvaža pač v prvi vrsti agrarne produkte in uvaža za njihov izkupiček industrijske proizvode. Ze lani ne prav dobro izpadla letina je imela za posledico znatno znižanje izvoza, radi česar se nahaja trgovinska bilanca v tekom letu do sedaj v prejšnjem pasivi. Pri letosnji še slabši izpadli letini torej zaenkrat ni izgleda na izboljšanje, ačne bo v zadnjih dobi zopet oživila lesna trgovina kaj pripravljala k izenačbi. Slaba letina pa more imeti tudi neugoden vpliv na splošno gospodarsko konjunkturo dežele, kajti glavna masa prebivalstva, boljedelski sloji, morejo pač same toliko konsumirati, kolikor vnovčijo z svoje pridelke.

Koliko bo letosnja slaba letina vplivala na izvoz, imamo že

uradne zanesljive cenitve. Koruze bo letos preostalo za izvoz okoli 20.000 vagonov nasproti 90.000 vagonov lani, pšenice 12.000 napram 33.000 in vseh ostalih žitnih vrst okoli 2000 vagonov. Mali pridelek izenači deloma izvrstna kakovost, posebno pšenice, neugodno pa učinkuje zopet padajoča tendenca na mednarodnih žitnih trgih radi dobro izpadlih letin drugod.

Od ostalih poljskih pridelkov bo ostalo za izvoz 2700 vagonov češp., 4000 vagonov drugega sadja in okoli 2000 vagonov vina. Tudi tobak in opij bo mogel prispevati s precejšnjo vlogo.

Zivalsko bogastvo dežele bo moglo letos prispevati z neznamjano silo k izvozu in sicer z lepim številom od 150.000 glav goveje živine, 260.000 prasičev, 40.000 konj in 500.000 glav perutnine.

Dobro znamenje je, da se je prečitala lesna trgovina in industrija, ki je moral prestati skozi par let težko krizo, vidno oživljati. Ravn lesna industrija bi mogla v bodočnosti postati ena najsilnejših aktov jugoslovenskega gospodarstva pri takem razsežnih gozdovih, ki do sedaj radi nepovoljnih prometnih zvez še nimajo prave ekonomski vrednosti. Različne železniške proge, ki se bodo gradi v bližnji bodočnosti, bodo odkrile tu dosti novega bogastva. Za letos se ceni, da bo lesna stroka dala za izvoz sledče množine: les za gradbo 800 milijonov dinarjev, les za kurjavo 90 mil., za industrijo celuloze itd. 258 mil. in za železniške prago 76 mil. dinarjev, torej skupno 1.124 mil. dinarjev. Vse te množine pa se bodo mogle znatno zvišati, ker bodo dozajnena različna prometna sredstva, ki igrajo ravno pri izkoriscanju gozdnega bogastva tako važno vlogo.

Poleg tega bo tudi podzemski bogastvo, in sicer baker, svinec, bauksit in železo, prispevalo z okoli 330 mil. dinarjev. Od industrije je za sedaj glede izvoza najvažnejša cementna industrija, katera mora odstopiti inozemstvu za 175 mil. dinarjev svoje proizvodnje.

S tem sem v glavnem našel sedanjo gospodarsko moč že dežele. Gotovo je, da je po lanskem preveč povoljni letini letosnja naravnosti tako slaba zadača, da precešen udarec narodnemu gospodarstvu in radi tega tudi ni misliš za skorajšnje izboljšanje trgovinske bilance z inozemstvom. Tudi nekaj narastlo število filamentov v primeri z lanskim letom prikazuje nekoliko poslabšano konjunkturo.

Vendar je neoporočno, da se ravno v zadnjem času pričenja opazovati neka nova živahnost v gospodarskem življenu, ki more biti prav lahko predznamnilka boljših časov. To novo življenje ima svoj izvor v dotoru inozenškega denarja po različnih posojilih, najetih v Ameriki in drugod, katera so do sedaj dosegla že preješnjo višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pomorska in obrambna pristanišča. Z vsem tem se bo zvišala kupovna moč prebivalstva, prisel bo denar v vse sloje prebivalstva: delavci bodo preješnje višino. V načrtu je gradnja 75 železniških prog v dolgoti 9600 kilometrov in s stroški v proračunu od 275.000.000 dinarjev. Mesta bodo gradila živne zgradbe, električne, vodovodne naprave, povečala in modernizirala se bodo tudi pom